

DE CHINCHILLA

Chinchilla lanigera

1. ALGEMEEN

De chinchilla is een knaagdier dat oorspronkelijk uit Zuid-Amerika komt, meer bepaald uit het Andesgebergte. Dit is een eerder bar milieu met koude nachten en droge grassen en kruiden als voedsel. De erg sociale chinchilla leeft er in kolonies (groepen van ongeveer 100 dieren) op de rotsen. In groep hebben ze een gevoel van veiligheid, doordat ze samen kunnen exploreren en beter predatoren kunnen opmerken, en hebben ze normaal vooral positieve interacties. Zijn exploratiegedrag en behendigheid (klimmen en springen) helpt hem ontsnappen aan zijn natuurlijke roofvijanden. De vrouwtjes zijn iets groter dan de mannetjes, en dominant. Tijdens het paarseizoen kunnen ze agressief zijn naar andere chinchilla's. Al deze eigenschappen zijn bewaard gebleven bij de tamme chinchilla.

Vandaag is de chinchilla een gezelschapsdier dat geliefd is om zijn schoonheid en levendigheid, hoewel hij oorspronkelijk (en hier en daar nog steeds) werd gefokt voor zijn pels. Deze is dan ook heel zacht en dicht.

De chinchilla heeft een compact lichaam (tot 40 cm groot) dat uitloopt in een pluizige staart (tot 15 cm lang). Ze wegen ongeveer 500 gr tot 1000 gr en worden gemiddeld 10-15 jaar oud, in zeldzame gevallen tot ongeveer 25 jaar.

Chinchilla's slapen meestal overdag en zijn vooral 's nachts en tijdens de schemeruren actief (eten, spelen, zich ontlasten, ...). Overdag hebben ze nood aan een rustige omgeving om te kunnen slapen. Bij gebrek hieraan kunnen gezondheids- en gedragsproblemen ontstaan. Hou hiermee rekening als je overweegt om chinchilla's in huis te halen.

2. HUISVESTING

Chinchilla's zijn echte groepsdieren. Daarom zou het een zeldzame uitzondering moeten zijn om een chinchilla alleen te houden. Laat ze dus samenleven met soortgenoten, waarbij de beste combinatie een gecastreerd mannetje met een gesteriliseerd vrouwtje is. Voor meer details, zie verder (onderdeel "samenleven met soortgenoten en andere dieren").

Plaats het verblijf van de chinchilla's in een rustige kamer bij een temperatuur van 18 – 24 °C. Chinchilla's kunnen niet goed tegen temperatuurschommelingen, vocht en tocht, en door de afwezigheid van zweetklieren en hun zeer dikke vacht kunnen heel slecht tegen de warmte. Waakzaamheid is dus geboden in de zomer. Zet het verblijf altijd op een koele plaats, uit de directe zon en uit de tocht. Zorg wel voor voldoende ventilatie.

Chinchilla's zijn ook erg gevoelig voor lawaai; dit kan stress en slaapstoornissen veroorzaken. Ze moeten daarom op een rustige plaats in huis worden gehuisvest (weg van radio en televisie en van drukte, vb. van kinderen), waar wel natuurlijke lichtinval aanwezig is. Een chinchilla moet immers volgens het dag-nachtritme afwisselend in het licht en in het duister worden gehouden. Omdat ze vooral 's nachts erg actief zijn, zet je het verblijf best niet te dicht bij een slaapkamer.

In hun verblijf moeten chinchilla's voldoende ruimte hebben om te bewegen, spelen, klimmen en springen, zich te ontspannen en te rusten, en uiteraard om aan hun primaire behoeften te voldoen (drinken, eten, zich ontlasten).

- Een chinchillaverblijf moet absoluut meerdere verdiepingen of platformen bevatten (Figuur 1).

Figuur 1 : Chinchilla in zijn kooi met meerdere verdiepingen.

- De minimale afmetingen zijn L 80 x B 50 x H 140 cm voor twee dieren. Voorzie voor ieder extra dier 40 cm hoogte én breedte extra. Een eenvoudige lage kooi is niet geschikt, een volière met egale wanden of tralies wel. Gebruik geen plastic, want chinchilla's knagen hier doorheen
- Gebruik geen bodems of platformen met tralies of gaatjes om eventuele verwondingen of problemen aan de poten te vermijden. Op de bodem moet er stofvrije, zachte en absorberende bedding of strooisel voorzien worden. Er zijn verschillende soorten geschikt strooisel in de handel: houtkrullen van beuk (geen naaldbomen vanwege voor knaagdieren giftige dampen), papieren (cellulose) korrels of pellets, hennep- of vlasvezel, ... Stro is enkel geschikt als nestmateriaal, kattengrit en zaagsel zijn helemaal ongeschikt.
 - ⇒ Verwijder vuile bodembedekking 2 tot 3 keer per week. Ophoping van ammoniak moet vermeden worden want is schadelijk voor de ademhaling en de voetzooltjes. Verder is een hygiënische omgeving essentieel ter preventie van besmettelijke ziekten. Een tot twee keer per maand moet het verblijf in zijn geheel, met alle verdiepingen en accessoires, volledig worden schoongemaakt.
- De chinchilla rolt graag rond in een zandbad. Dit is minstens enkele keren per week nodig om hun vacht schoon te houden. . Gebruik voor het zandbad specifiek badzand (ook chinchilla-zand genoemd) dat in dierenwinkels te verkrijgen is en giet dit in een stenen of brede schaal (minimum 30 op 40 cm zodat de chinchilla's comfortabel rond kunnen rollen). Verwijder uitwerpselen

onmiddellijk en vervang het zand wekelijks. Als chinchilla's te veel zandbaden, kan dit aanleiding geven tot een te droge huid (eventueel schilfers) en oogontstekingen (conjunctivitis). Bied in dit geval het zandbad slechts een paar keer per week aan, en haal het na gebruik uit het verblijf.

- De inrichting van het verblijf, en regelmatige variatie daarin, is belangrijk om natuurlijk (exploratie) gedrag mogelijk te maken en om verveling te vermijden. Voorzie zeker een voeder- en drinkplaats en knaagmateriaal (zie onderdeel "voeding"), voldoende klimmateriaal, en uitkijkposten en schuil- en rustplaatsen in de hoogte. Gangen en tunnels kan je nabootsen met buizen met diameter van 10-12cm. Herschik deze elementen regelmatig en bied af en toe nieuw speelgoed aan. Als je een looprad plaatst, kies dan een gesloten loopvlak (zodat de diertjes niet klem komen te zitten) en let op dat ze het niet te veel gebruiken (waardoor ze te mager worden).
- ⇒ Laat **chinchilla's** ook **af en toe uit hun hok of kooi**, bijvoorbeeld om met hen te spelen. Chinchilla's die hieraan gewend zijn (zie verder) kunnen immers genieten van dit soort interacties. Neem daarbij wel de nodige voorzorgsmaatregelen en **vermijd alle risico's voor de dieren**: zorg dat zeker elektrische kabels en giftige planten zijn afgeschermd (eventueel ook waardevolle spullen waarop ze kunnen knagen), laat geen toxische stoffen in de omgeving, geen ramen op kipstand, of geen open ramen zonder afscherming, ...

Zoals al vermeld, zijn chinchilla's zeer gevoelig voor warmte. Vermijd dus ook een te warme omgeving zonder ventilatie bij vervoer, zeker in de auto, laat een chinchilla hier in geen geval alleen.

3. VERZORGING

De chinchilla is een dier met een opmerkelijk dichte en zachte vacht. Deze bestaat uit twee soorten haar: het vrij dikke stoppelhaar en het erg dunne borstelhaar (grootste deel van de vacht). Deze borstelharen geven de vacht zijn bijzondere uitzicht en zijn uitstekende isolatiewaarde. Wilde chinchilla's vertonen vrijwel geen variatie in hun vachtkleur en -patroon (vanwege camouflage) maar in de kweekvormen bestaan er verschillende kleurvariëteiten. Het toilettegedrag is zeer belangrijk bij chinchilla's: ze wassen regelmatig hun snuit en kop met hun voorpoten, en likken hun lijf. Het zandbad is vooral bedoeld om de haren te ontvetten.

Verder zijn deze zorgen regelmatig nodig:

- Wekelijks borstelen is nuttig om klitten of overmatig inslikken van haren (bij het zichzelf wassen) te voorkomen., vooral in de ruitijd. Er bestaan verschillende soorten borstels en kammen om dode haren weg te halen of de vacht te laten glanzen. Ga voorzichtig en geleidelijk te werk en laat chinchilla's vanaf jonge leeftijd wennen aan het borstelen.
- De nagels van een chinchilla slijten normaal af, maar kunnen indien nodig worden bijgeknipt. Dit kan met een nagelknipper, maar knip alleen de puntjes weg.
- De **tanden van een chinchilla groeien voortdurend**. Je moet dan ook bijzondere aandacht besteden aan het gebit. Om ervoor te zorgen dat de tanden op de juiste manier slijten, moet de voeding voldoende **vezels bevatten (volop hooi)** en moet elke chinchilla permanent over houten knaagobjecten beschikken. Zie verder (onderdeel voeding). De slijtage van de snijtanden kan je zelf nakijken, de slijtage van de kiezen moet worden gecontroleerd door een dierenarts, bij voorkeur jaarlijks.
- Ook voor andere gezondheidsaspecten is een jaarlijks bezoek aan (of van) een dierenarts aan te bevelen. Een regelmatig grondig preventief veterinaire onderzoek laat toe om problemen vroegtijdig te detecteren.

- Controleer dagelijks de eetlust en de ontlasting (aanwezigheid, hoeveelheid, consistentie, grootte en vorm). Volg ook het gewicht regelmatig op om abnormale toename of afname snel te kunnen opmerken. Tekenen van ziekte en pijn zijn vaak erg subtiel bij prooidieren zoals chinchilla's, waardoor ze soms pas worden opgemerkt wanneer de gezondheid en/of het welzijn al ernstig in het gedrang komt.

4. VOEDING

De chinchilla is een herbivoor en heeft behoefte aan een vezelrijke en relatief energiearme voeding. Chinchilla's moeten continu kunnen eten, omdat hun spijsverteringskanaal nooit leeg mag zijn. Hierdoor geraakt de darmflora immers verstoord, met spijsverteringsproblemen en mogelijk ook andere gezondheidsproblemen tot gevolg. Precies daarom vormt hooi de basis van de voeding voor chinchilla's. Elke chinchilla moet voortdurend kunnen beschikken over hooi van goede kwaliteit (vrij van stof en bederf, goede mengeling van grassen en/of (on)kruiden). Het moet toegankelijk zijn voor elk individueel dier, zonder dat het hiervoor moet vechten. Bied het hooi aan in een ruif om bevuiling te voorkomen.

Korrels of muesli ("krachtvoer") mogen alleen als aanvulling worden gegeven. Geef specifiek chinchillavoer, met de juiste pellet-grootte (zodat de chinchilla's ze gemakkelijk in de voorpoten kunnen vastpakken) en de juiste inhoud aan vezels, vitaminen en mineralen. Niet-uniforme graanmengelingen of "muesli" worden best vermeden, omdat er een aanzienlijk risico bestaat dat de dieren er enkel de lekkerste dingen uit pikken en daardoor tekorten van bepaalde voedingsstoffen of tandproblemen oplopen.

Beperk vers groenvoer tot bladgroenten en (on)kruiden (inclusief gras, paardenbloemen, brandnetels, maar vermijd zetmeel- en suikerrijke (wortel)groenten (inclusief pompoen, mais, komkommer en tomaat). Een zeer klein stukje (niet te suikerrijk) fruit als extraatje kan ongeveer wekelijks. Voor alle belangrijke veranderingen in dieet moet een overgangperiode worden voorzien omdat plotse veranderingen de darmflora verstoren en (soms ernstige) spijsverteringsproblemen veroorzaken. Haal het niet opgegeten vers voedsel na enkele uren (maximum 24 uur, vroeger als het met uitwerpselen besmeurd is) weg om bacteriële besmettingen en diarree te vermijden.

Bied (een deel van) het voedsel aan op een manier die de chinchilla's mentaal stimuleert (ophangen op een hoogte, verstoppert in het strooisel, in puzzelvoederbakjes, ...).

Zoals eerder aangehaald, moeten chinchilla's permanent beschikken over houten knaagobjecten - zoals onbespoten takken of stukken hout van eetbare boomsoorten (fruitbomen, wilgen, hazelaar, ...). Dit is nodig voor natuurlijke slijtage van de snijtanden en om tegemoet te komen aan de natuurlijke behoefte om te knagen en kauwen. Zo voorkom je ook ongewild kauwen op andere zaken. Knaagstenen en mineraal- of likstenen zijn niet geschikt voor chinchilla's, want ze zorgen niet voor een correcte slijtage van de tanden en bevatten bovendien te veel calcium. Dit kan aanleiding geven tot urinewegproblemen.

Elke chinchilla moet altijd vrije toegang hebben tot schoon, drinkbaar water (dagelijks ververs). Voorzie per dier liefst een gesloten drinkfles met drinktuit én een open schaal of potje (hierbij hebben ze de meest natuurlijke drinkhouding). Vrije keuze kan de wateropname verhogen en zo helpen om nierproblemen te voorkomen. Om vervuiling, omverstoten en morsen te voorkomen, gebruik je best zware, schalen of potjes. Hang deze eventueel of zet ze op een verhoog.

Plaats het drinkwater niet in de zon en maak de recipiënten regelmatig schoon om de groei van algen en bacteriën te voorkomen. Controleer dagelijks de goede werking van de drinktuit.

5. RELATIE MET SOORTGENOTEN, ANDERE DIEREN EN MENSEN

Zoals hierboven al uitgelegd, zijn chinchilla's van nature sociale dieren (Figuur 2). Het leven in groep biedt hen een gevoel van veiligheid (als gevolg van het sneller opmerken van predatoren) en affiliatieve interacties (ontspannen bij elkaar slapen, eten, ...). Het zou dus een zeldzame uitzondering moeten zijn om een chinchilla alleen te houden. In dit geval moeten er voldoende maatregelen worden genomen worden tegen verveling: beweging, spel, voedselverrijking en gepaste interactie met mensen.

Figuur 2 : Chinchilla's zijn sociale dieren.

Mits deze zeldzame uitzonderingen, moeten chinchilla's in compatibele groepen gehouden van minstens 2 dieren gehouden worden. De beste combinatie is een gecasteerd mannetje en een gesteriliseerd vrouwtje. In grotere gemengde groepen zijn er best 2 of meer vrouwtjes per mannetje. Weet wel dat vrouwtjes agressiever zijn dan mannetjes, tegenover vrouwelijke en mannelijke soortgenoten. Indien er dieren van beide geslachten aanwezig zijn, en het is niet de bedoeling om te kweken, moet minstens één van beide geslachten onvruchtbaar worden gemaakt (sterilisatie), ten laatste op 4 maanden.

Als groepsgenoten worden samengebracht op latere leeftijd (na 6 weken), moet dat op een rustige, aangepaste manier gebeuren, op neutraal terrein en onder toezicht. Verder zijn volgende zaken essentieel om conflicten te vermijden: voldoende vrije ruimte (ook in de hoogte), visuele barrières en scheidingsstructuren, en vrije toegang tot voeding, water, slaap- en schuilplaatsen (bij voorkeur met meerdere ingangen).

Een chinchilla moet steeds keuze hebben om zich te verwijderen van andere dieren of mensen. Socialisatie moet altijd gebeuren zonder dat het dier vreesreacties vertoont of door ervoor te zorgen dat het controle over de situatie heeft.

Huisvesting met andere huisdieren in hetzelfde verblijf is af te raden wegens gezondheidsrisico's, verschillen in voedingsbehoeften en in communicatie. Dit kan immers leiden tot consumptie van ongeschikt voer, verwondingen, frustratie en conflicten. Vrouwelijke chinchilla's kunnen bijvoorbeeld rechtstaand sproeien naar eventuele bedreigingen. Als je een chinchilla uit zijn verblijf laat, let dan zeker op met "roofdieren" zoals honden en katten.

Ook bij het contact met mensen moet het dier steeds de keuze hebben om interactie aan te gaan of niet. Wacht tot de chinchilla naar je toekomt, jaag het dier niet na, en stoer het niet tijdens het uitvoeren van fysieke behoeften (eten, drinken, urineren, ontlasten) of als het op zijn rust- of schuilplaats zit. Dit is schadelijk voor de vertrouwensband tussen mens en dier, en extreme stress kan zelfs een hartstilstand veroorzaken. Let hiervoor zeker op met kinderen.

6. HANTEREN

Het oppakken en hanteren van chinchilla's moet hen vanaf jonge leeftijd aangeleerd worden, met de nadruk op het aanleren van alternatief gedrag bij het afleren van ongewenst gedrag. Beloon (vb. met voedsel) positieve interacties zoals geaaid worden of op schoot komen zitten om deze positief te bekrachtigen.

De chinchilla moet op een specifieke manier worden gehanteerd, met twee handen voor de veiligheid. Vraag hiervoor het advies van uw fokker of dierenarts. Til het dier op met één hand aan de borst, achter de voorpoten, en de andere hand ter ondersteuning van de achterhand (achterpoten). Daarna u je het op je voorarm laten rusten waarbij je het met je andere hand tegen je lichaam aanhoudt.

Opgelet: als een chinchilla zich bedreigd voelt door het vastpakken, kan hij zijn haren meteen in "plakken" loslaten. Deze "fur slip" is in de natuur een verdedigingsmechanisme om aan predatoren te ontsnappen. Het kan tot maanden duren voor de haren zijn terug gegroeid. Jaag een chinchilla dus niet na of grijp hem niet onverwacht vast.

In de auto moeten chinchilla's altijd in een degelijke reiskooi (vb. voor katten) worden getransporteerd.

7. VOORTPLANTING

Als je mannetjes en vrouwtjes samen houdt en als het niet de bedoeling is om ermee te kweken, worden ze best onvruchtbaar gemaakt. Dit kan via hormoonbehandeling, castratie of sterilisatie. Bespreek dit met je dierenarts, die je zal helpen om de juiste oplossing te kiezen.

Enkele elementen waarmee je best rekening houdt:

- Het vraagt enige ervaring en kennis om het geslacht bij jonge chinchilla's te bepalen. De afstand tussen de anus en genitale opening is korter bij vrouwtjes maar anderzijds hangen de teelballetjes van het mannetje niet in een scrotum en de vagina van het vrouwtje zit buiten de oestrus dicht. Bovendien is de clitoris van het vrouwtje naar verhouding vrij groot, en kan dus voor een penis kan worden aanzien. Laat het geslacht dus best controleren door een dierenarts.
- De meeste vrouwtjes worden tussen 4 en 6 maanden seksueel volwassen. Bij vrouwtjes die geboren zijn in de herfst, duurt dit langer dan bij vrouwtjes die in de zomer zijn geboren.
- Als je bewust met je chinchilla's wil kweken, is het aan te raden om het aantal nesten per vrouwtje te beperken tot maximum 1 nest per jaar en te wachten tot het vrouwtje minstens 9 maanden oud is.
- De meeste vrouwelijke chinchilla's zijn het hele jaar door seksueel actief, maar het voortplantingsseizoen loopt in het noordelijke halfmond ongeveer van november tot mei. De vrouwelijke cyclus duurt 28 tot 35 dagen met een bronst van 4 à 5 dagen. De vulva staat dan open en is eventueel donkerder met een zichtbare afscheiding. Indien het mannetje en het vrouwtje elkaar niet kennen, kan het vrouwtje heel agressief reageren op een mannetje dat haar niet bevalt, of hem met urine besproeien.
- De dracht duurt gemiddeld 111 dagen, met een gemiddeld aantal van 2 jongen per worp (1 tot maximum 5). Pasgeboren chinchillajongen kunnen al zien en horen en kunnen bijna onmiddellijk rondkruipen. De jongen worden tussen de zesde en de achtste levensweek gespeend. Opgelet: 12 tot 24 uur na de worp volgt er al een nieuwe bronstige fase. Haal het mannetje en het vrouwtje meteen uit elkaar indien je geen nieuwe zwangerschap wil.
- Opgelet: mannetjes kunnen haarringen krijgen rond hun penis. Deze bestaan uit losse vacht die vast komt te zitten op de schede van de penis. Kijk deze zone dus regelmatig na, want dit kan complicaties (letsels) veroorzaken.

8. ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

Hieronder worden enkele veel voorkomende gezondheidsproblemen problemen bij chinchilla's beschreven. Deze lijst is niet limitatief. Chinchilla's worden meestal ziek door slechte huisvesting of voeding, zoals hooi van onvoldoende kwaliteit. Raadpleeg uw dierenarts voor meer informatie en advies over preventie en behandeling. Er zijn echter geen specifieke vaccinaties voor chinchilla's.

- **Tandproblemen:** Overgroeide of scheefgegroeide tanden zijn vaak het gevolg van een onaangepast (te zacht) dieet of gebrek aan knaagmateriaal of een abnormale beet. Dit kan resulteren in abscessen en wondjes in de mond, stoppen met eten, vermageren, ... Preventie is gebaseerd op kwaliteitsvol ruwvoer, en een regelmatige controle door de dierenarts.
- **Spijverteringsproblemen:** Verstoringen in de darmflora van chinchilla's (en daaruit voortvloeiende bacteriële ontstekingen, constipatie, diarree of gasbuik) zijn vaak het gevolg van ongepaste voeding (vb. te veel groenvoer of fruit), een te plotse verandering in dieet, verkeerd antibioticagebruik of stress.

- **Inwendige darmparasieten** (vb. Giardia) kunnen ook ernstige spijsverteringsproblemen veroorzaken, die voor jonge chinchilla's zelfs dodelijk kunnen zijn. In afwezigheid van symptomen (zoals diarree, opgezette of pijnlijke buik, vermageren, ...) is regelmatige behandeling tegen wormen niet aangeraden.
- **Uitwendige parasieten** zoals mijten, vlooien en schimmels kunnen jeuk, ernstig ongemak en kale plekken veroorzaken. Raadpleeg een dierenarts als je deze symptomen opmerkt.
- **Oogproblemen** kunnen het gevolg zijn van tandproblemen, tekorten aan voedingsstoffen of door vuil of bacteriën in de ogen. Conjunctivitis (ontsteking van het oog-bind- of slijmvlies) kan het gevolg zijn van onder meer irritatie door het zand van het zandbad of slechte ventilatie.

9. BELANGRIJKE SYMPTOMEN

Tekenen van ziekte en pijn zijn vaak erg subtiel bij prooidieren zoals chinchilla's, waardoor ze soms pas worden opgemerkt wanneer de gezondheid en/of het welzijn ernstig in het gedrang komt. Elke gedragswijziging is dus een belangrijk waarschuwingssignaal.

Raadpleeg uw dierenarts als u volgende signalen opmerkt:

- Verminderde eetlust, vermageren, gewichtsverlies
- Abnormale stoelgang: diarree, afwijkende consistentie en hoeveelheid stoelgang
- Abnormaal gezwollen buik
- Plasproblemen (bloed in de urine of niet meer kunnen urineren)
- Tranende ogen of loopneus
- Ademhalingsmoeilijkheden (hoesten, niezen, moeilijk of versneld ademen, hijgen, ...)
- Verminderde activiteit (futloos)
- Onverzorgde (stugge en vuile) vacht, haarverlies, wonden of overmatig krabben
-

Afwijkend gedrag is vaak indicatief voor ongemak, stress of pijn:

- Stereotiep gedrag: op eenzelfde plaats blijven springen of rondjes lopen, traliebijten, ...
- Niet-reageren op gewone prikkelingen, zich willen wegstoppen
- Heel de tijd stilzitten, eventueel met gebolde rug
- Ongewoon agressieve reacties

10. DOELPUBLIEK

Chinchilla's zijn erg stressgevoelig. Lawaai en drukte kunnen stress, slaapstoornissen en daardoor ook gedrags- en gezondheidsproblemen veroorzaken. Huisvesting weg van de drukte van het huishouden en kinderen is dus erg belangrijk. Anderzijds zet je het verblijf ook best niet te dicht de slaapkamer, omdat ze vooral 's nachts erg actief en soms behoorlijk luidruchtig zijn.

Door hun stress gevoeligheid, zijn chinchilla's geen ideale huisdieren voor jonge kinderen. Ze moeten immers voorzichtig en met veel geduld gewend worden aan geaaid, geknuffeld, opgetild en vastgehouden worden. Deze gewenning moet starten wanneer de chinchilla's nog jong zijn (lieft in aanwezigheid van een goed gesocialiseerde moederdier), door het belonen (vb. met voedsel) van positieve interacties. Hou ook altijd volwassen toezicht op kinderen bij chinchilla's.

Verder moet je voor het houden van chinchilla's heel wat voorzieningen treffen en tijd en ruimte hebben. Chinchilla's hebben immers behoefte aan exploreren in een voor hen veilig aanvoelende omgeving, sociale contacten met soortgenoten, verse en evenwichtige voeding en een regelmatig schoongemaakt verblijf. Hou ook rekening met de kosten voor een dierenarts gespecialiseerd in chinchilla's.

Voor volgende personen is de chinchilla misschien niet het meest geschikte huisdier:

- Sommige mensen kunnen allergieën ontwikkelen.
- Mensen met een verzwakt immuunsysteem zijn gevoeliger voor bepaalde infecties waarvan de chinchilla drager kan zijn (vb. Giardia, huidschimmels).

11. AANSCHAF EN KOSTPRIJS

Chinchilla's kunnen aangeschaft worden via verschillende mogelijke kanalen.

Dierenasiel

Sommige dierenasielen en gespecialiseerde opvangcentra vangen chinchilla's op en bieden ze ter adoptie aan.

Fokkers of verkopers

Als je een jonge chinchilla wilt aanschaffen, kan je terecht bij een fokker. In sommige gevallen kan het dier enkele honderden euro's kosten: de prijs hangt vooral af van de vachtkleur en -tekening. Kies voor een fokker waar de dieren goed verzorgd en gehuisvest zijn (proper, met voldoende ruimte en spelmogelijkheden). Ook een goede socialisering vanaf jonge leeftijd, een goede gezondheid (en een gezonde stamboom) zijn essentiële elementen waarmee je rekening moet houden bij je keuze. De chinchilla's die je aanschaft, moeten in elk geval onderzocht zijn door een dierenarts en gesocialiseerd zijn (en lang genoeg bij de moeder gebleven zijn). Check ook of ze al gecastreerd of gesteriliseerd zijn.

Bovenop de kostprijs van het dier moeten ook de volgende uitgaven in het budget worden voorzien:

- Materiaal (ruime huisvesting en omgevingsverrijking)
- Hoogwaardige voeding
- Dierenartskosten (behandelingen in geval van ziekte, contraceptie, ...)

12. WETGEVING

Als eigenaar van een gezelschapsdier moet je dat houden in omstandigheden met respect voor het welzijn van het dier (wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren). Heb je minstens zes chinchilla's, dan val je onder de regelgeving voor geklasseerde inrichtingen. Meer informatie over toelatingen en vergunningen in dit kader vind je op de website van Leefmilieu Brussel.

BIBLIOGRAFIE

Bradley Bays, T., Lightfoot, T., & Mayer, J. (2006). Exotic Pet Behaviour. St.Louis, Missouri: Saunders Elsevier.

Donnelly, T. (2010). Chinchilla diseases. The Netherlands: Konijnen&knaagdieren symposium, Proveto.

Mans, C. (2019). Common diseases of chinchillas. The Netherlands: Konijnen&knaagdieren symposium, Proveto.

Quesenberry, K. (2012). What every veterinarian should know about...chinchillas! The Netherlands: Konijnen&knaagdieren symposium, Proveto.

Quesenberry, K., Orcutt, C., Mans, C., & Carpenter, J. (2021). Ferrets, rabbits, and rodents. Clinical medicine and surgery. (Fourth edition ed.). St. Louis, Missouri: Elsevier.

Tynes, V. (2010). Behavior of Exotic Pets. Wiley-Blackwell.

SAMENVATTENDE FICHE

ALGEMEEN

De chinchilla is een erg **sociaal** knaagdier dat goed en graag **klimt** en **springt** en vooral s' **nachts** actief is. Hij is stressgevoelig maar mits correcte huisvesting en verzorging is de levensverwachting 10 tot 15 jaar. Chinchilla's wegen 500 tot 1000 gram.

VOEDING

De chinchilla is een herbivoor

- **hooi** is het basisvoedsel, vul aan met speciale chinchillakorrels
- de chinchilla eet kleine hoeveelheden verschillende keren per dag, dus het voer moet altijd beschikbaar zijn
- vers **drinkwater** en **knaag-objecten** moeten ook altijd beschikbaar zijn

HANTERING

Voorzichtig en geduldig. Het dier vanaf jonge leeftijd **laten wennen**. Met **2 handen**, één onder het achterlijf en een op de borstkas. Gebruik een **reiskooi** voor verplaatsingen.

ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

Raadpleeg uw dierenarts een keer per jaar, aandoeningen vaak het gevolg van slechte huisvesting of voeding

- Mond- en tandproblemen
- Spijsverteringsproblemen
- Parasieten: mijten, vlooien, schimmels

DOELPUBLIEK

Verantwoordelijke persoon, met ruimte, tijd en geduld. Kinderen ouder dan 6 jaar en altijd onder toezicht. Opgelet voor personen met een allergie of een verlaagde immuniteit.

AANSCHAF EN KOSTPRIJS

Aanschaf bij een asiel, fokker of verkoper. Voorzie voldoende budget: aankoopprijs van het dier, verblijf en inrichting, onderhoudskosten (voeding, bodembedekking, dierenartsbezoeken)

HUISVESTING

Samen met een **soortgenoot** is de standaard, op een rustige en niet te warme plaats in huis, en niet te dicht bij een slaapkamer. Behoeft aan exploratie en **sociale contacten**, en af en toe spelen buiten zijn verblijf. **Groot verblijf** met **verdiepingen** en accessoires waaronder knaag-objecten en zandbad (minimale afmetingen: L: 80 cm, B: 50 cm, H:140 cm). Vervanging van de bodembedekking: 2 tot 3 keer/week.

VERZORGING

- Zandbad met chinchillazand
- Regelmatig de vacht borstelen
- Eventueel **nagels** knippen
- Bijzondere aandacht voor gebit nodig
- Jaarlijks bezoek aan de dierenarts

VOORTPLANTING

- Geslachtsrijpheid: ♀ 4-6 maanden
- Draagtijd: een 111tal dagen
- Gemiddelde worpgrootte: 2 jongen
- **Contraceptie** aanbevolen

BELANGRIJKE SIGNALLEN

- Verminderde eetlust en gewichtsverlies
- Abnormale stoelgang
- Moeilijke ademhaling
- Tranende ogen en/of loopneus
- Vermindering van de activiteit
- Afwijkend gedrag

SAMENLEVEN MET ANDERE DIEREN

- Soortgenoten, ja - contraceptie is aangeraden
- Let op met hond en kat want risico op predatie (altijd onder toezicht)

WETGEVING

De wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren